

Viljandimaa Mulgi vald
Mõisaküla kalmistu ümbruse
riigimetsa majandamise kava
2023-2032

Projekt

Koostaja: Elor Ilmet

8. mai 2023

Sisukord

[I Ülevaade Mõisaküla kalmistu ümbruse metsa majandamise kavaga hõlmatud riigimetsadest](#)

3

[II Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel](#) 7

[III Metsade majandamise kava Mõisaküla kalmistu ümbruse riigimetsades aastatel](#)

[2023–2032](#) 8

[IV Mõisted](#) 14

Hea lugeja!

Mets on Eesti rikkus. Meile kõigile on oluline, et meie metsad oleksid elujõulised, erinevas vanuses, mitmekesised ja terved. Selline seisund saavutatakse metsa kasvatades, kasutades, uuendades ja kaitstes. Nõnda tagame, et igal järgmisel põlvkonnal on samaväärselt meiega noort metsa, keskealist metsa ja raieküpsset metsa ning võimalus kasutada nende metsadega kaasnevaid hüvesid. Erinevas vanuses mets on vajalik ka ökoloogilise mitmekesisuse tagamiseks, sest eri liigid vajavad erinevaid tingimusi ja elupaiku.

Enamus Eesti metsadest on poollooduslikud ehk inimene on need kunagi istutanud ning loodus teisi puuliike omalt poolt lisanud. Elujõulise metsa saamiseks järgnevad istutamisele metsakasvatustööd. Kui mets saab raieküpseks, siis puit raiutakse ja asemele kasvatatakse uus mets.

Metsa kasvatamise võtted on erinevad ja need olenevad kohapealsetest looduslikest tingimustest. Eesti tingimustes on kõige tulemuslikum uuendada metsa lageraiega, millega luuakse taimede kasvuks soodsad valgustingimused. Looduslikult on lageraiele sarnaseid tingimusi varem loonud põlengud ja tormid, mida täna aga esineb harvem ja väiksemal pindalal kui sada aastat tagasi.

Püsimetsamajandust pärsib Eestis enamasti metsade liigiline koosseis ja metsamuldade viljakus. Uue metsa kasvatamine vana metsa varjus on võimalik vaid väheviljakates männikutes, mida on Eestis vaid 6% metsamaast.

Metsa raiudes saame taastuvat ja keskkonnasõbralikku materjali, mida kasutame energia saamiseks, ehituses, mööblitööstuses, paberi tootmiseks ja paljuks muuks. Lisaks luuakse riigimetsas looduses liikumise võimalusi, kaitstakse loodusväärtusi ja kultuuriobjekte ning toetatakse teadusuuringuid.

Selleks, et säilitada Mõisaküla kalmistu ümbruse metsade püsimine ja mitmekülgne kasutus ka tulevikus, oleme kokku pannud Mõisaküla kalmistu ümbruses kasvava riigimetsa majandamise kava aastateks 2023–2032.

I Ülevaade Mõisaküla kalmistu ümbruse metsa majandamise kavaga hõlmatud riigimetsadest

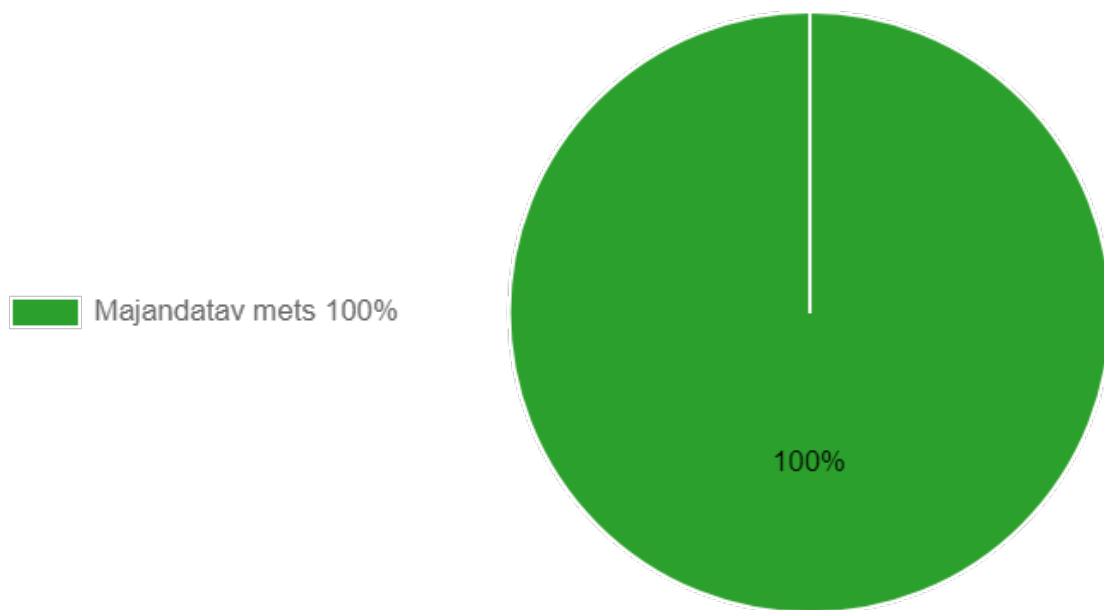
Mõisaküla kalmistu ümbruses asub RMK hallatavat metsamaad 3.7 ha (Tabel 1).

100.0% on majandatavad metsad, kus metsa kasvatamine ja uuendamine toimub arvestades seadustest ja säästva metsamajandamise sertifikaatidest tulenevate piirangutega.

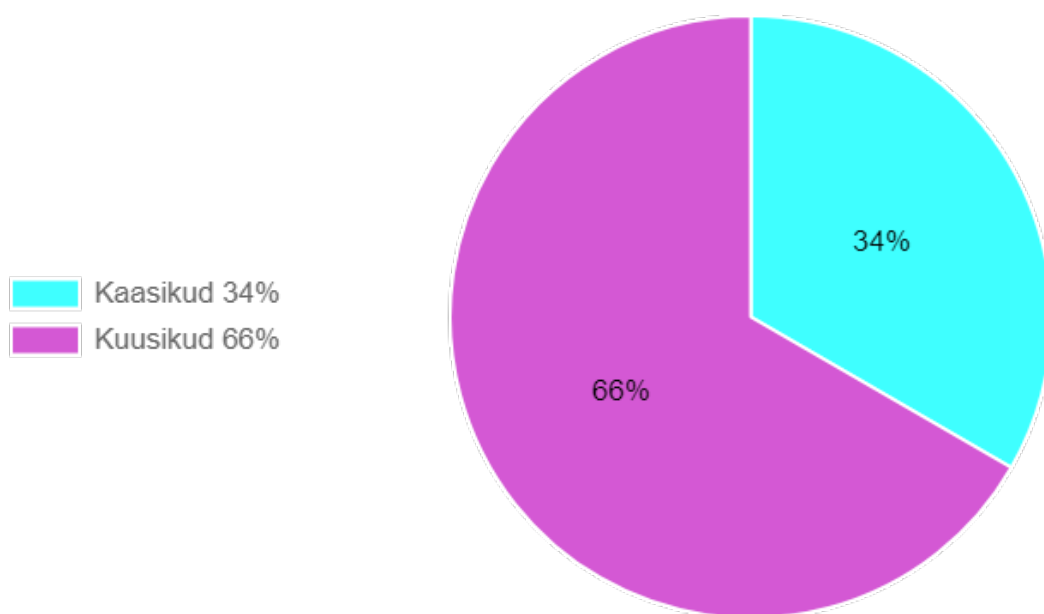
Tabel 1. Riigimetsamaa jagunemine hektarites (ha) majandamiskategooriate järgi Mõisaküla kalmistu ümbruse metsades

Rangelt kaitstav mets	-
RMK otsusega mitte majandatav mets	-
Mittermetsamaa	-
Kokku	0.0
Majandatav mets	3.7
Kõik kokku	3.7

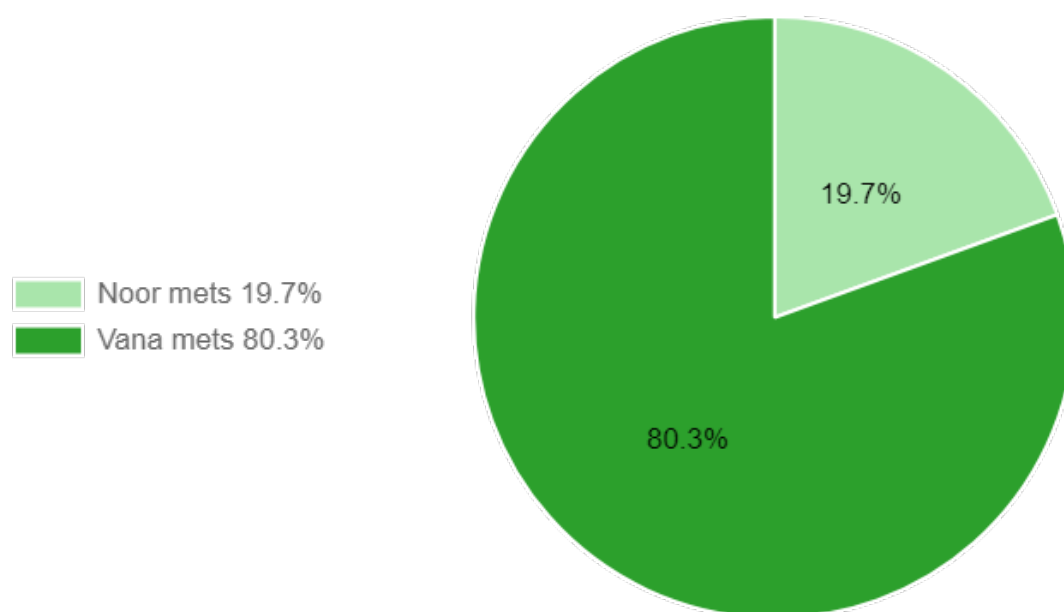
Kavaga hõlmatud metsade pindala on kokku 3.7 ha. Nendest metsadest enamuse moodustavad kuusikud, järgnevad kaasikud. Ülejäänud puuliigid on esindatud vähesel määral (Joonis 2).

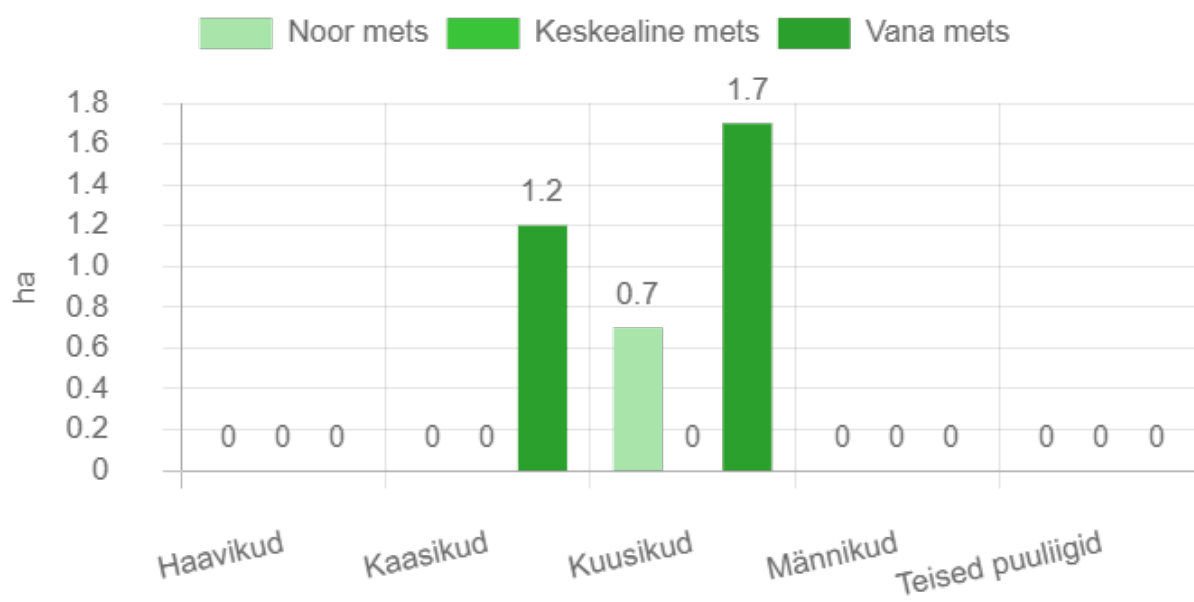
Joonis 1. Ala metsade jagunemine majandamise kategooriatesse.

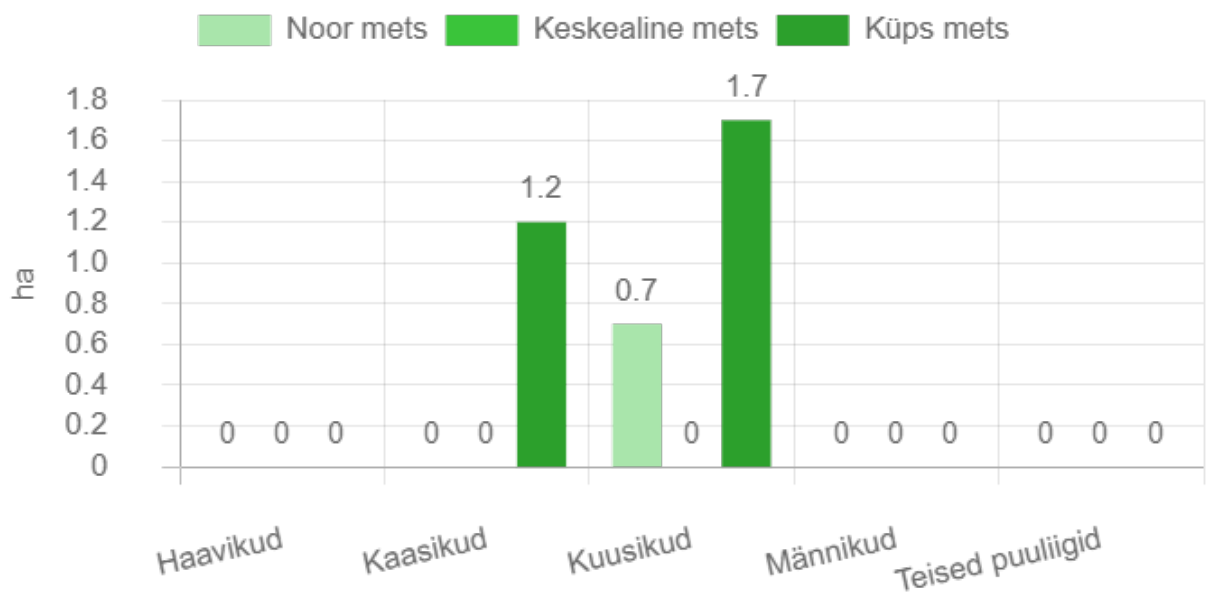
Joonis 2. Ala kõigi metsade jagunemine puuliikide kaupa (%).

Joonis 3. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus protsentides.

Joonis 4. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus hektarites puuliikide kaupa

Joonis 5. Ala majandatavate metsade vanuseline jaotus hektarites puuliikide kaupa.

II Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel

Metsi majandatakse viisil, et oleks tagatud metsade uuenemine ja mitmekülgne kasutus ka tulevikus. Tuleviku metsahoiu mõttes planeerime metsade uuendamist sihiga tagada puistute ühtlasem jagunemine vanusegruppidesse.

- Uus mets pannakse lankidel kasvama hiljemalt kahe aasta jooksul pärast raiet.
- Kõige enne raiutakse metsad, mis on vanemad või mille tervislik seisund on halb.
- Raied planeeritakse selliselt, et raiutaks võimalikult harva.
- Raielangid püütakse sobitada maastikku. Raiete puhul püütakse mitte tükeldada väljakujunenud metsamassiive ning välditakse suurte avatud vaadete tekkimist.
- Lageraie lankidega ei ületata väljakujunenud metsaradasid ja teid.
- Lageraie puhul jälgitakse selle kõrvale jääva ala olukorda. Uuel langil ei alustata lageraiega enne, kui kõrvaloleval langil kasvab ca 1 meetri kõrgune noor mets.
- Teede ja radade ääres jäetakse lageraie langile tavapärasest rohkem säilikpuid (20–70 tk/ha) või säilikpuude suuremaid gruppe.
- Noortes ja keskealistes metsades tehakse hooldusraiet vastavalt metsade vajadustele.
- Eriolukordade – tormi- ja muude oluliste metsakahjustuste – tõttu tekkivatest töödest teavitab RMK kogukonda eraldi ning need võivad tuua kavandatud töödesse muudatusi.

III Metsade majandamise kava Mõisaküla kalmistu ümbruse riigimetsades aastatel 2023–2032

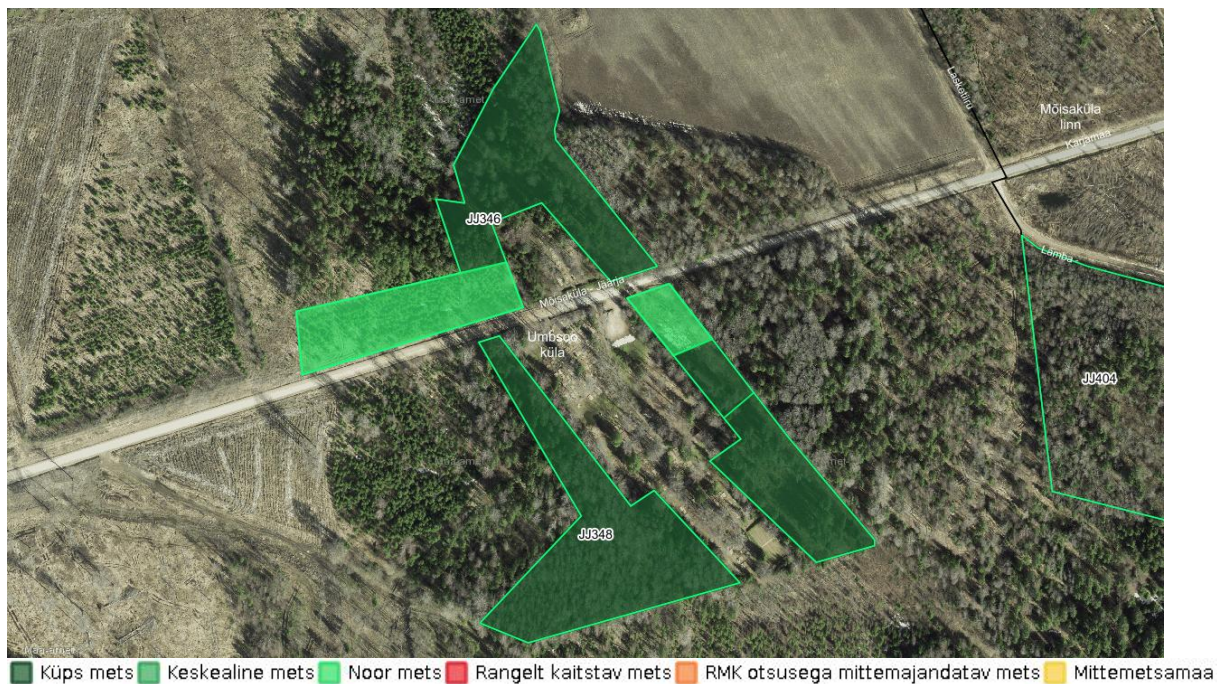
Selleks, et tagada Mõisaküla kalmistu ümbruse metsade püsimine, tuleb siinseid metsi järkjärgult uuendada. RMK uuendab metsi põhimõttel, et alal saaks kasvama raiutud metsaga vähemalt samaväärne mets. Valdav osa Mõisaküla kalmistu ümbruse riigimetsadest asub aga viljakatel muldadel, kus metsade uuendamine turbe- ja valikraietega ei taga metsa uuenemist samaväärsena. Turbe- ja valikraiet ei ole võimalik kasutada, sest Mõisaküla kalmistu ümbruse metsad ei vasta neile raietele Metsaseaduses seatud eeldustele ja piirangutele. Samuti ei võimalda viljakatel muldadel vana metsa varjus hoogsalt kasvama hakkav sarapuu ja muu lehtpuuvõsa kuusetaimel suureks kasvada. Mõisaküla kalmistu ümbruse vanad kuusikud juba hakkavad tasapisi looduslikult asenduma lehtpuudega ja võsastuma. Osaliselt on tegemist (0,6 ha) juba harvikuga, kus metsa täius on langenud 0,4-le ning metsa harvenemine jätkub. Teisalt hoogustub kalmistu parempoolse väiksema osa ümber üraskirüüste. Kuusikute uuendamiseks Mõisaküla kalmistu ümbruses tuleb seetõttu kasutada maastikku sobitatud ja kohapealseid olusid arvestavat lageraiet. Säilikpuude grupid jätame kalmistu turbeks, kuid arvestusega, et need ei ohustaks hauatähiseid (Kaart 3).

Arvestades majandatava metsa vanuselist ja puuliigilist koosseisu, sanitaarset seisundit ning kasvutingimusi, on Mõisaküla kalmistu ümbruses kasvavate riigimetsade uuendamiseks vaja teha lähema 10 aasta jooksul lageraieid kokku 1,6 ha (Tabel 2), mis moodustab 57 % täna raieküpsete metsade pindalast.

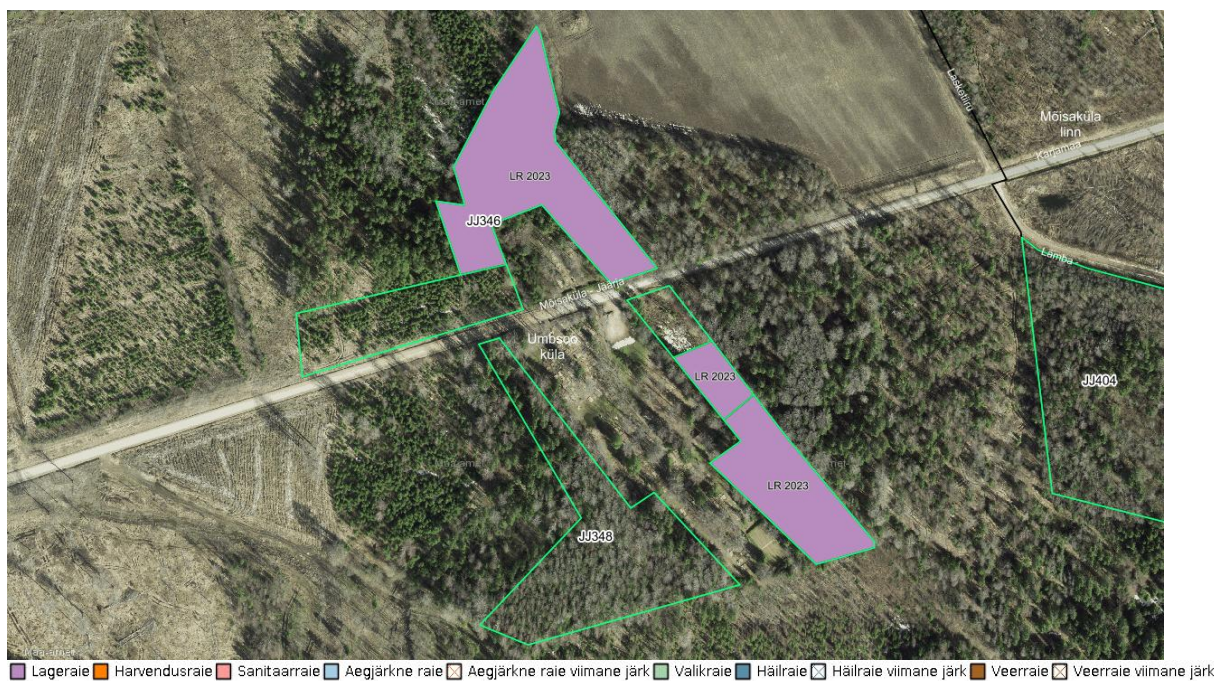
Raied plaanime läbi viia 2023 aastal. (Tabel 2) Tööde läbiviimine toimub suvel kuival perioodil. Eelnevalt lepitakse konkreetsed päevad kokku kalmistuvahiga ning vajadusel katkestatakse tööd, kui kalmistul toimuvad samal ajal talitused.

Tabel 2. Raiete pindala hektarites (ha) Mõisaküla kalmistu riigimetsades 2023-2032.

Aasta	Lageraie
2023	1.60
Kokku	1.60

Kaart 1. Ala metsade jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa.

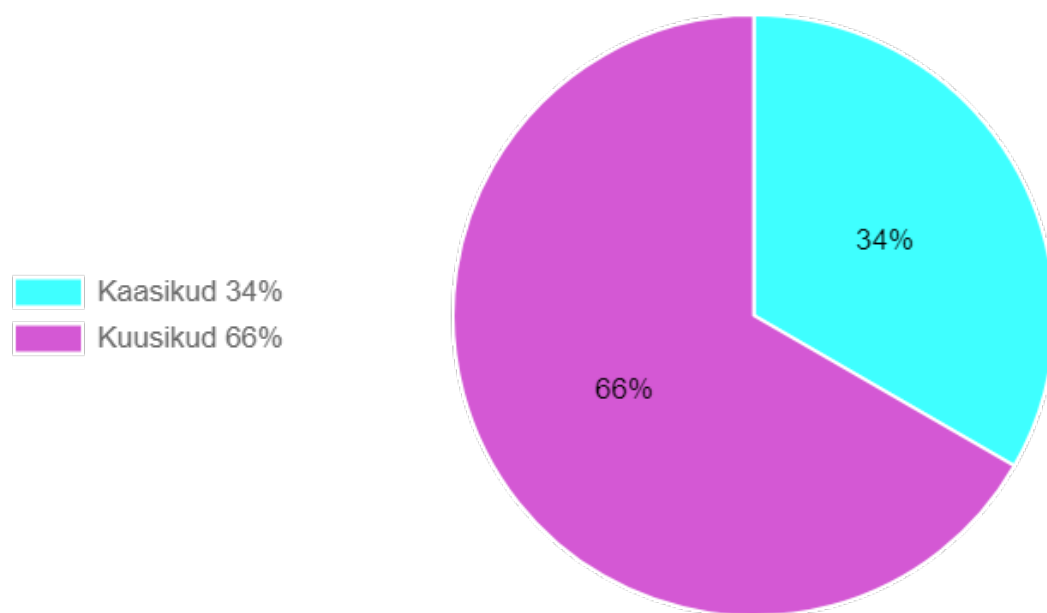
Kaart 2. Alal planeeritud raied kava kehtivuse perioodil.

Kaart 3 Säilikpuude grupi asukoht

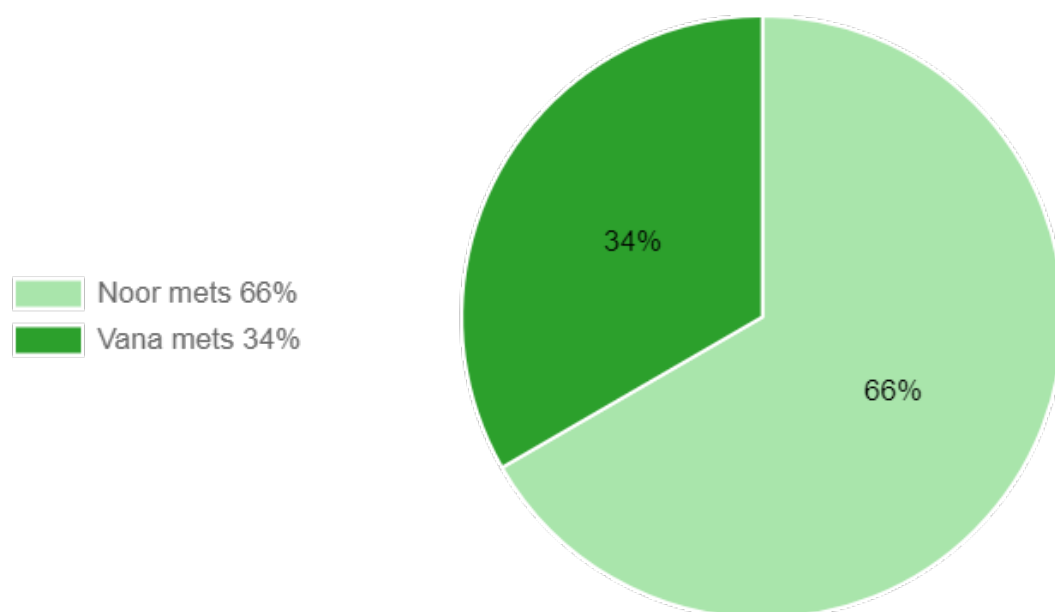

Tabel 3. Raiete nimekiri koos uuendatava puuliigiga Mõisaküla kalmistu ümbruse riigimetsades.

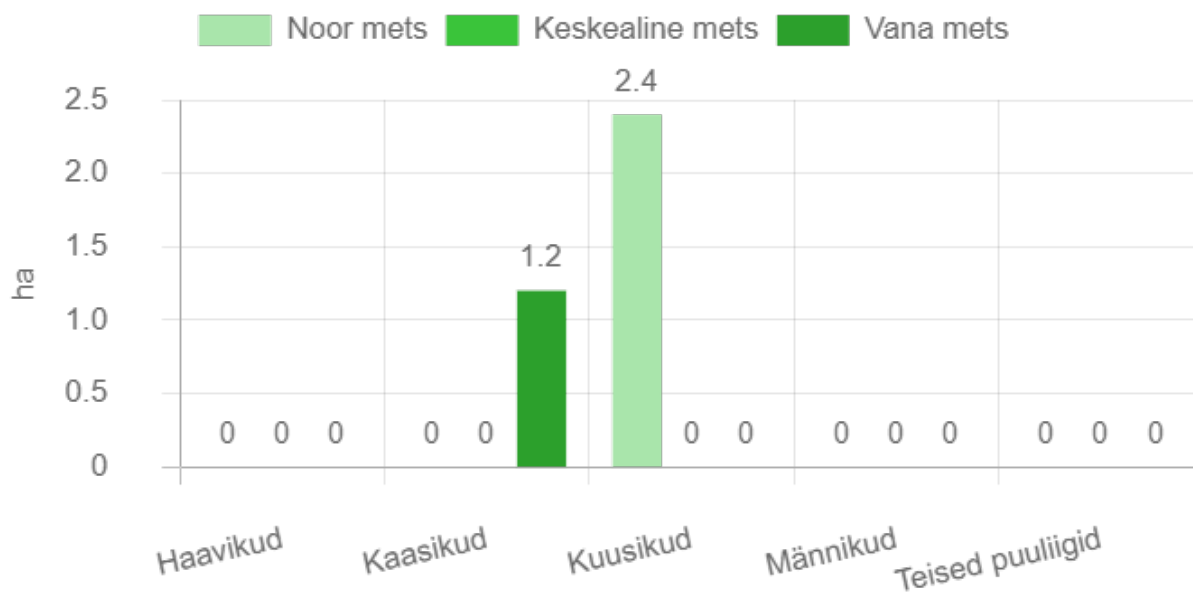
Kvartal	Eraldis	Puistu	Raieliik	Raieaasta	Uuendatav puuliik	Pindala, ha
JJ346	9	Kuusikud	Lageraie	2023	Kuusk	1
JJ348	4	Kuusikud	Lageraie	2023	Kuusk	0.1
JJ348	5	Kuusikud	Lageraie	2023	Kuusk	0.5

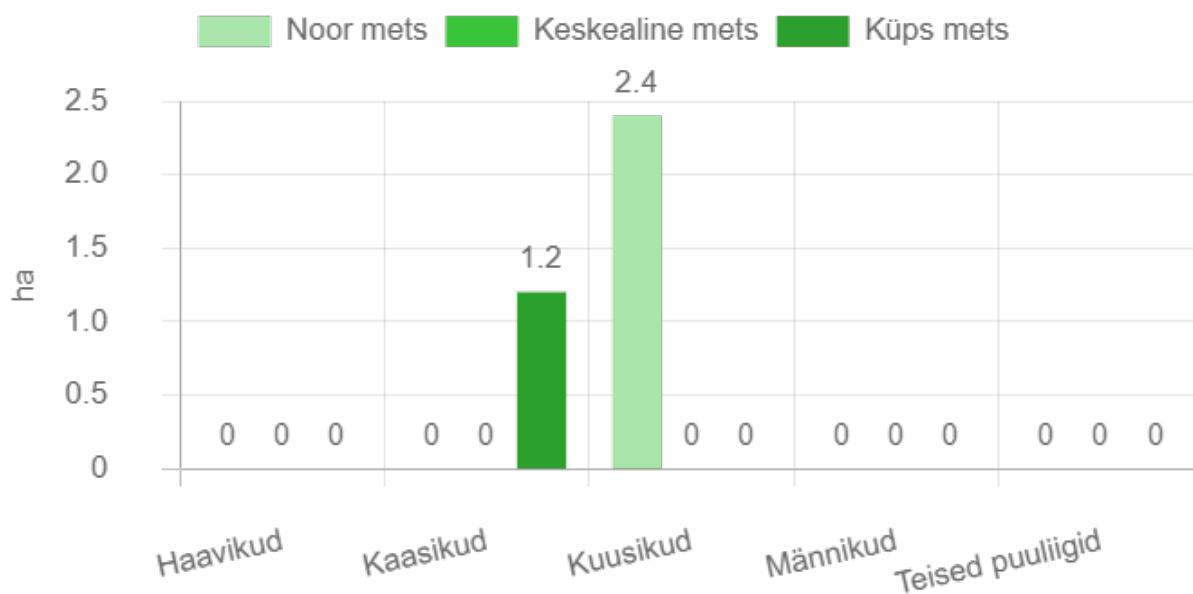
Joonis 6. Ala kõigi metsade jagunemine puuliikide kaupa (%) aastal 2032.

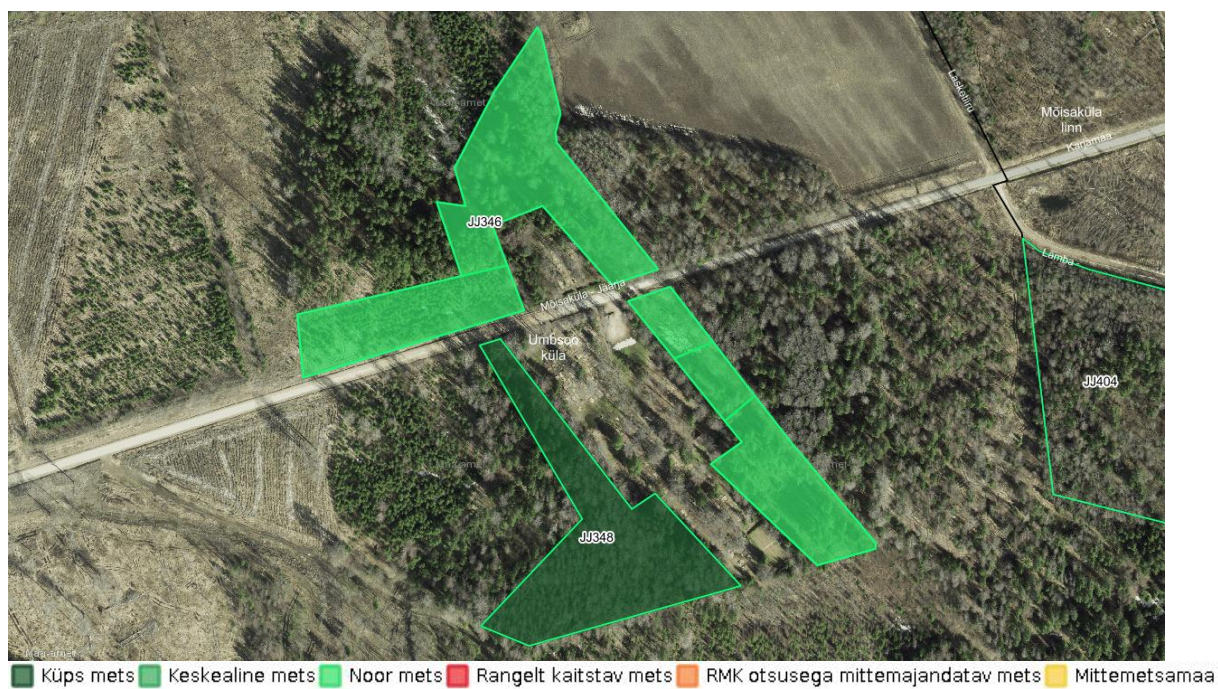
Joonis 7. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus aastal 2032 (%).

Joonis 8. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus hektarites aastal 2032.

Joonis 9. Ala majandatavate metsade vanuseline jaotus hektarites puuliikide kaupa aastal 2032.

Kaart 3. Ala metsade jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa aastal 2032.

IV Mõisted

Uuendusraiet tehakse puidu saamiseks ja uue metsa kasvatamiseks. RMK soovib säilitada meie metsade liigirikkust ja kasvatada erineva puuliigi puistuid seal, kus nad kasvavad kõige paremini.

Uuendusraie liigid on lageraie ja turberaie

- **Lageraie (LR)** korral raiutakse langilt ühe aasta jooksul kõik puud, välja arvatud säilikpuud, mis toetavad elurikkust ja ka looduslikku uuenemist kohapealse seemnega.
- **Turberaie** korral raiutakse mets hajali paiknevate üksikpuude või häiludena pikema aja jooksul. Turberaie liigid on aegjärgne raie (**AR**), häilraie (**HL**) ja veerraie (**VE**).

Valikraiet (VR) tehakse erandjuhtudel, kui seda toetavad looduslikud tingimused ja metsa on võimalik kasvatada ja kasutada püsimeetsana. Mets raiutakse üksikute puude ja väikeste häiludena.

Hooldusraiet kasutatakse elujõulise metsa kasvatamiseks.

Hooldusraie liigid on valgustusraie (**VA**), harvendusraie (**HR**) ja sanitaarraie (**SR**).

- Nooremates metsades tehakse **valgustusraiet**, mille käigus raiutakse kõik tulevasse suurde metsa mittesobivad puud ja tehakse kasvuruumi eelistatud peapuuliigile.
- Vanemates metsades tehakse **harvendusraiet**, mille käigus tõstetakse metsa väärtust tiheduse reguleerimise teel. Harvendusraiega raiutakse enamuspuuliigi kasvu segavad puud.
- Metsa halvenenud tervisliku seisundi parandamiseks tehakse **sanitaarraiet**.